

Den Haag

Datum
19 december 2023

Registratienummer
DSO/10649520
RIS317535

Voorstel van het college inzake Vaststelling Actualisatie/herziening Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs Den Haag 2024-2034

1. Inleiding

In het kader van een planmatige aansturing en beheersing van onderwijshuisvesting heeft uw raad op 6 februari 2020 het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2030 vastgesteld (RIS 304176). Afgelopen periode is met een afvaardiging van alle schoolbesturen gewerkt aan de actualisatie/herziening van dit plan. Er is opnieuw een uitvoerige inventarisatie en analyse verricht van de gehele gebouwenportefeuille, de prognoses over de ontwikkeling van de aantallen en spreiding van leerlingen. Ook is stilgestaan bij belangrijke ontwikkelingen en zijn enkele beleidsuitgangspunten geactualiseerd. Dit heeft geresulteerd in een nieuw IHP-rapport, waarmee het beleidskader voor de investeringsopgave voor de periode 2024-2034 inzichtelijk is. Het IHP krijgt tweejaarlijks een herijking (een update van de investeringsplanning in 2026) en vierjaarlijks een actualisatie (een update van het IHP-rapport in 2028).

Binnen dit proces is nadrukkelijk de samenwerking met de schoolbesturen gezocht, waarbij eenieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheden, participeert in de planontwikkeling voor de onderwijshuisvesting. De gemeente is op grond van onderwijswetgeving verantwoordelijk voor de bekostiging van nieuwe schoolgebouwen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de gebouwen (als 'bouwheer'), de exploitatie en de instandhouding ervan.

In Den Haag wordt het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs gehuisvest in circa 270 schoolgebouwen. De huidige gebouwenportefeuille is zeer divers in bouwstijl, leeftijd, bouwkundige staat, functionaliteit, energieverbruik, boekwaarde en benuttingsgraad. Maar over de linie is de kwaliteit op orde.

2. Totstandkoming Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Het ontwikkelen van een IHP is een intensief proces tussen gemeente, schoolbesturen en andere betrokkenen. Er hebben meerdere werk- en stuurgroep bijeenkomsten plaatsgevonden met een afvaardiging vanuit de schoolbesturen van het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Ook kinderopvangorganisaties en de samenwerkingsverbanden vanuit het speciaal onderwijs zijn direct betrokken. Bovendien heeft afstemming plaatsgevonden met onderwijsbeleid, de GGD en diverse afdelingen binnen Dienst Stedelijke Ontwikkeling, waaronder monumentenzorg en stedenbouw en planologie.

3. Waarom een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Het IHP is een belangrijk sturingsinstrument om de kwaliteit van de scholenportefeuille in beeld te brengen en op basis van uitgebreide analyses te komen tot gedragen keuzes. Op basis van het IHP kunnen de komende 10 jaar gefundeerde beslissingen worden genomen over het toekennen van (financiële) middelen voor (nieuw)bouw, renovatie of uitbreiding van onderwijsgebouwen in de Haagse stad. Het IHP leidt, voor zowel schoolbesturen als de gemeente, tot meer duidelijkheid over de omvang en samenhang van lange termijn huisvestingsopgave en overstijgt de jaarcyclus van het

programma onderwijshuisvesting. Met de wetwijziging ‘doelmatige aanpak onderwijshuisvesting’ wordt het, naar verwachting met ingang van 2025, voor alle gemeenten verplicht om een Integraal Huisvestingsplan op te stellen. Met het opstellen van een stedelijk IHP loopt gemeente Den Haag al jaren vooruit op deze wettelijke verplichting.

4. Uitgangspunten en voorstellen

Er wordt vastgehouden aan de richtinggevende basisprincipes en uitgangspunten die, met de start van de ontwikkeling van het IHP in 2020, samen met de schoolbesturen zijn vastgesteld. Deze drie basisprincipes zijn:

- Er zijn voldoende scholen op de juiste plek: een goede afstemming van vraag en aanbod rekening houdend ruimtelijke ontwikkelingen en demografische trends.
- Schoolgebouwen bieden goede voorzieningen: de juiste capaciteit en functionaliteit om een gezonde exploitatie mogelijk te maken, flexibel mee te bewegen met veranderingen en samenwerkingsvormen met andere organisaties te faciliteren.
- Het realiseren toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen met kwaliteit: schoolgebouwen hebben een gemiddelde levensduur van 60 jaar, passend bij de wensen en eisen van deze tijd.

De afgelopen jaren heeft onderwijshuisvesting veel in de belangstelling gestaan. Er hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan die daartoe hebben geleid. Onder andere een stijgend aantal nieuwkomers, de (kabinets)plannen voor kinderopvang en de ontwikkelingen rondom inclusief onderwijs. Daarom zijn op de volgende onderdelen de uitgangspunten gewijzigd:

- Gemeente en schoolbesturen zorgen voor voldoende huisvesting voor een snelle plaatsing van kinderen in het nieuwkomersonderwijs, bij voorkeur bij een school met expertise op dit gebied.
- Tussen schoolbesturen en kinderopvangorganisaties kunnen waar mogelijk afspraken worden gemaakt over het organiseren van huisvesting voor voorschoolse educatie. Met de invoering van de regeling om voorschoolse educatie gratis te maken voor een groot deel van de Haagse peuters is de verwachting dat de vraag naar voorschoolse educatie op korte termijn snel zal groeien.
- Er wordt gestart met een pilotproject in de Schilderswijk voor inclusief en specialistisch onderwijs met een mogelijke combinatie met andere kindvoorzieningen (jeugdhulp/kinderopvang) of maatschappelijke voorzieningen. Vanuit de samenwerkingsverbanden is het streven dat meer kinderen met een passend aanbod binnen het reguliere systeem kunnen blijven en onderwijs en jeugdhulp samen op één plek worden aangeboden.

Aandachtspunt bij dat laatste punt is dat er op het moment in de Schilderswijk veel leegstand is, verdeeld over verschillende scholen. Schoolbesturen werken in nauw overleg met de gemeente in aanloop naar de herijking van het IHP in 2025 aan een voorstel om deze leegstand terug te dringen. De bewijslast voor het doelmatig aanwenden van leegstand ten behoeve van initiatieven als bovengenoemde pilot voor inclusief en specialistisch onderwijs, ligt nadrukkelijk bij de schoolbesturen.

In het Haagse Integraal Huisvestingsplan 2024-2034 zijn de volgende voorstellen opgenomen (de schuin gemarkeerde projecten zijn nieuw):

Loosduinen:

- De Strandwacht, Paddepad 6-8 – renovatie (2025)
- Maris Waldeck – vervangende bouw (2026)
- ISH International School of The Hague – mogelijke uitbreiding (2026)

Escamp:

- Yunus Emre - vervangende bouw (2025)
- Leyenburg - vervangende bouw (2028)
- Ruimteclaim eerste nieuwbouw VO Den Haag Zuidwest (2029)
- *De Zuidwester – vervangende bouw + uitbreiding (2026)*
- *Tamarschool - vervangende bouw + uitbreiding (2028)*
- *De Springplank – vervangende bouw (2029)*
- *Petrus Donders - vervangende bouw + uitbreiding (2029)*
- *Erasmus- vervangende bouw + uitbreiding (2029)*
- *Anne Frank – vervangende bouw + uitbreiding Laagveen 22 (2030)*
- *De Gelderlandschool – revitalisering (2031)*
- *Rosa basisschool – revitalisering (2031)*

Segbroek:

- De Populier – vervangende bouw op een nieuwe locatie (Stokroosstraat 185/Resedastraat 50 zal als mogelijke locatie worden onderzocht) (2026)
- I.C. Hofstad College Heldring – nieuwbouw 2 gymlokalen (2025)
- De Zonnebloem - vervangende bouw (2029)
- *De Bonte Vlinder – vervangende bouw Aucubastraat 3 en De Réaumurstraat 43 (2030)*
- *De Eerste Nederlandse Montessorischool – revitalisering oude gebouwdeel (2032)*
- *Laan van Poot Nutsschool – revitalisering (2032)*
- *Houtrust – vervangende bouw (2033)*

Scheveningen:

- Basisschool Statenkwartier - vervangende bouw (2029)

Centrum:

- De La Reyschool, De La Reyweg 212 – revitalisering in combinatie met dislocatie (2025)
- De Springbok, Pretoriusstraat 123 – revitalisering (2027)
- De Haagsche Schoolvereniging – vervangende bouw Nassaulaan 26 en beëindigen huur (2027)
- Carolusschool - vervangende bouw (2028)
- *P.H. Schreuderschool – verhuizing of verplaatsing naar de Suze Robertsonstraat 103 en aanhouden Hendrick Goltziusstraat 5*

Laak:

- De Horizon, Paets van Troostwijkstraat 93 - vervangende bouw en uitbreiding (2024)
- KC De Binck – ruimteclaim en eerste nieuwbouw Binckhorst (2025)
- Meester Schabergschool - vervangende nieuwbouw (verplaatsing of verhuizing naar nieuwe locatie CID-gebied) en huidige pand als wissellocatie aanhouden (2026)
- John Dewey College - ruimteclaim en eerste nieuwbouw Binckhorst (2025)
- De Regenboog – beëindigen huur noodlokalen Linnaeusstraat 12 na ingebruikname Paets van Troostwijkstraat 83
- *Het Startpunt – vervangende bouw Laakhavens (verhuizing c.q. verplaatsing in 2028)*
- Basisschool Jeroen – opzeggen huur per augustus 2024

Haagse Hout:

- Oranje Nassauschool - vervangende bouw (2024)
- Van Hoogstratenschool - vervangende bouw (2025)
- De Vrije School Den Haag – vervangende bouw oude gebouwdeel (2026)
- *De Leeuwerikhoeve – vervangende bouw (2026)*
- *Haags Montessori Lyceum – vervangende bouw Nassau Bredastraat + uitbreiding en beëindigen huur Neuhuyskade 40 (2027)*

Leidschenveen/Ypenburg:

- *De Paradijsvogel, Weidevogellaan 203 - aankoop Weidevogellaan 203 en beëindigen huur (2024)*
- *De Paradijsvogel, Eksterhof 3 – afstoten in 2025*
- *SBO Het Avontuur, Windjammersingel 80 – verhuizen naar Bottgerwater 21 en beëindigen huur (2024)*

NB: vervangende bouw is in dezen een verzamelterm voor vervangende nieuwbouw of als alternatief renovatie. Per project wordt bekeken wat de beste optie is.

De totale omvang van de vervangingsvoorstellen is circa 73.000 m2 BVO. Uitgaande van een stabiel vervangingstempo, resteert voor de periode 2024-2034 nog 19.000 m2 BVO voor later op te voeren plannen. In dit raadsvoorstel wordt een aantal nieuwe onderzoekslocaties aangeduid, waarmee dit mogelijk wordt ingevuld. Komende twee jaar wordt de noodzaak en haalbaarheid van vervangende nieuwbouw, renovatie en uitbreiding van deze locaties onderzocht. De onderzoekslocaties kunnen als voorstel worden opgevoerd bij de herijking van het IHP in 2026. De volgende locaties zijn benoemd als onderzoekslocatie:

- Dalton Den Haag – revitalisering.
- Het Pleysier College (Kootwijkstraat) - verhuizing naar de Sirtemastraat 400 of een locatie elders en uitbreiding.
- Het Startpunt – vervangende bouw.
- De Baanbreker – vervangende bouw (verhuizing of verplaatsing naar Laakhavens).
- De Bernardusschool Haag (Ruychrocklaan 340) - vervangende bouw.
- Daltonschool Waterland – mogelijke herbestemming Eendenplein 1.
- s-Gravendreef College (dependance) – permanente huisvesting.

Tenslotte staan er in 2024 nog enkele ingebruiknemingen van bestaande gebouwen in de planning, die wij hebben te huisvesten als gevolg van initiatieven voor nieuwe scholen die een licentie hebben gekregen van het Rijk:

- Aida Basisschool, ingebruikneming n.n.t.b. locatie;
- Het Aida College, ingebruikneming Veluweplein 1/ Schalkburgerstraat 493;
- Het Avicenna College, ingebruikneming Zuidlarenstraat 6-10.

Beide middelbare scholen zullen in schooljaar 2024-2025 starten met de brugklas en van daaruit jaarlijks doorgroeien.

Met de geplande ingebruikneming van Zuidlarenstraat 6-10 door het Avicenna College zal er per schooljaar 2024-2025 een havo/vwo afdeling zijn in Den Haag Zuidwest.

5. Uitvoering van de in het IHP opgenomen plannen en financiële aspecten

Het vast te stellen IHP heeft het karakter van een indicatief plan. Aan het IHP zijn geen harde financiële consequenties verbonden. Tegelijk is het voor vervangende nieuwbouwprojecten een noodzakelijk voorportaal om op het jaarlijks Programma Onderwijshuisvesting opgenomen te kunnen worden.

Komende jaren kunnen schoolbesturen aanvragen indienen in het kader van het jaarlijks door het college vast te stellen programma onderwijshuisvesting. Met het IHP wordt inzicht gegeven in de fasering van de door de schoolbesturen in te dienen aanvragen. De aanvragen voor bekostiging van voorzieningen in de huisvesting die voortvloeien uit dit IHP zullen worden getoetst aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Den Haag 2015, waarna het college het jaarprogramma onderwijshuisvesting vaststelt, passend binnen de kaders van de door de raad vastgestelde begroting. Hiermee wordt voorzien in dekking op projectniveau.

Om zicht te krijgen op de lange termijn investeringsopgave is indicatief een financiële vertaling gemaakt op basis van de normbedragen (prijspeil 2023), zoals die zijn vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Den Haag 2015.

In dit IHP wordt voor ca € 279 miljoen aan vervangings- en uitbreidingsvoorstellen gedaan. Ook moet rekening worden gehouden met een investeringsbehoefte van circa € 42 miljoen ten behoeve van kleinere voorzieningen in de huisvesting (bijvoorbeeld grondkosten, extra indexering of onvoorziene verbouwkosten) en € 48 miljoen voor onderzoekslocaties. Het totaal benodigde indicatieve investeringsbudget om de voorstellen in dit IHP te realiseren voor de periode 2024-2034 bedraagt hiermee € 369 miljoen euro. Daarmee komt het gemiddelde jaarlijkse investeringsniveau (vlieghoogte) op ongeveer 37 miljoen (prijspeil 2023). De gemeentelijke begroting voorziet in de eerste jaren in voldoende investeringsruimte. De mogelijkheden voor de financiering van onderwijshuisvesting op de lange termijn worden onderzocht. Het streven is om het investeringsniveau in lijn te houden met de uitgangspunten van het IHP. Uitgaande van het voorgestelde stabiele vervangingstempo, blijft de vastgoedportefeuille op orde. Nu zijn scholen gemiddeld 31 jaar oud en worden ze circa 60 jaar gebruikt. De lobby die we samen met de sectorraden voeren richting het rijk om de bijdrage in het gemeentefonds te verhogen kan leiden tot een verruiming van de investeringsruimte.

Onderstaande tabel geeft indicatief de investeringen weer uitgezet in de tijd. De bedragen zijn inclusief BTW in € 1.000 (Prijspeil 2023, inclusief BENG), exclusief grond- en/of sloopkosten en gebaseerd op de normbedragen van de Verordening (RIS314547).

Gemeente Den Haag

Ons kenmerk

OCW/10649520

School	Voorstel	Bedrag
2024		
1 Oranje Nassauschool	Vervangende bouw	€ 6.000
2 De Horizon (Paets van Troostwijkstraat)	Vervangende bouw + uitbreiding	€ 6.200
3 De Paradijsvogel	Aankoop Weidevogellaan 203	€ 1.000
Totaal		€ 13.200
2025		
4 KC De Binck	Ruimteclaim en nieuwbouw Binckhorst	€ 7.300
5 De La Reyschool (De La Reyweg 212)	Revitalisering (in combinatie met dislocatie).	€ 3.700
6 Van Hoogstratenschool	Vervangende bouw op dezelfde locatie	€ 3.800
7 I.C. Hofstad College – Heldring	Nieuwbouw 2 gymlokalen	€ 1.700
8 John Dewey College	Ruimteclaim en nieuwbouw Binckhorst	€ 19.800
9 De Strandwacht (Paddepad 6-8)	Renovatie	€ 7.600
10 Yunus Emre	Vervangende bouw	€ 6.500
Totaal		€ 50.400
2026		
11 Chr. College de Populier Lyceum *	Vervangende bouw	€ 15.300
12 Meester Schabergschool (1e Lulofsdwarsstraat)	Vervangende nieuwbouw (verhuizing naar CID) en huidige pand als wissellocatie aanhouden.	€ 7.300
13 De Leeuwrikhoeve	Vervangende bouw	€ 5.100
14 Maris Waldeck	Vervangende bouw	€ 9.600
15 De Zuidwester	Vervangende bouw + uitbreiding	€ 7.300
16 ISH International School of The Hague	Mogelijke uitbreiding	€ 5.300
17 De Vrije School Den Haag	Vervangende bouw oude gebouwdeel	€ 13.300
Totaal		€ 63.200
2027		
18 De Springbok (Pretoriusstraat 123)	Revitalisering	€ 4.500
19 Haags Montessori Lyceum	Vervangende bouw Nassau Bredastraat + uitbreiding	€ 29.000
20 De Haagsche Schoolvereniging	Vervangende bouw Nassaulaan 26	€ 4.100
Totaal		€ 37.600
2028		
21 Tamarschool	Vervangende bouw + uitbreiding	€ 7.300
22 Carolusschool	Vervangende bouw	€ 5.700
23 Leyenburg	Vervangende bouw	€ 8.100
24 Het Startpunt	Vervangende bouw Laakhavens (verhuizing c.q. verplaatsing)	€ 7.300
Totaal		€ 28.400
2029		
25 Basisschool Statenkwartier	Vervangende bouw	€ 6.400
26 De Zonnebloem	Vervangende bouw	€ 6.700
27 De Springplank	Vervangende bouw	€ 5.000
28 Petrus Donders	Vervangende bouw + uitbreiding	€ 7.300
29 Erasmus	Vervangende bouw + uitbreiding	€ 7.300
30 n.t.b. **	Ruimteclaim eerste nieuwbouw Den Haag Zuid West	€ 19.800
Totaal		€ 52.500
2030		
31 Anne Frank	Vervangende bouw + uitbreiding Laagveen 22	€ 8.900
32 De Bonte Vlinder	Vervangende bouw Aucubastraat 3 en De Réaumurstraat 43	€ 5.700
Totaal		€ 14.600
2031		
33 De Gelderlandschool	Revitalisering	€ 3.400
34 Rosa basisschool	Revitalisering	€ 3.400
Totaal		€ 6.800
2032		
35 Eerste Nederlandse Montessorischool	Revitalisering oude gebouwdeel	€ 3.500
36 Laan van Poot Nutsschool	Revitalisering	€ 3.200
Totaal		€ 6.700
2033		
37 Houtrust	Vervangende bouw	€ 5.100
Totaal		€ 5.100

6. Besluitvorming

Gezien het vorenstaande stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

De raad van de gemeente Den Haag,

Besluit:

I. het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vast te stellen als indicatief plan;

II. dat uitvoering en bekostiging van de voorstellen uit het Integraal Huisvestingsplan gefaseerd zullen plaatsvinden binnen het jaarlijks conform de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Den Haag 2015 door burgemeester en wethouders vast te stellen Programma Onderwijshuisvesting;

III. dat de in het kader van de onder II genoemde Verordening door de schoolbesturen in te dienen aanvragen voor voorzieningen in de huisvesting naast de reguliere toetsing aan de vernoemde Verordening mede worden beoordeeld aan de hand van de voorstellen in het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 14 maart 2024.

De griffier,

De voorzitter,